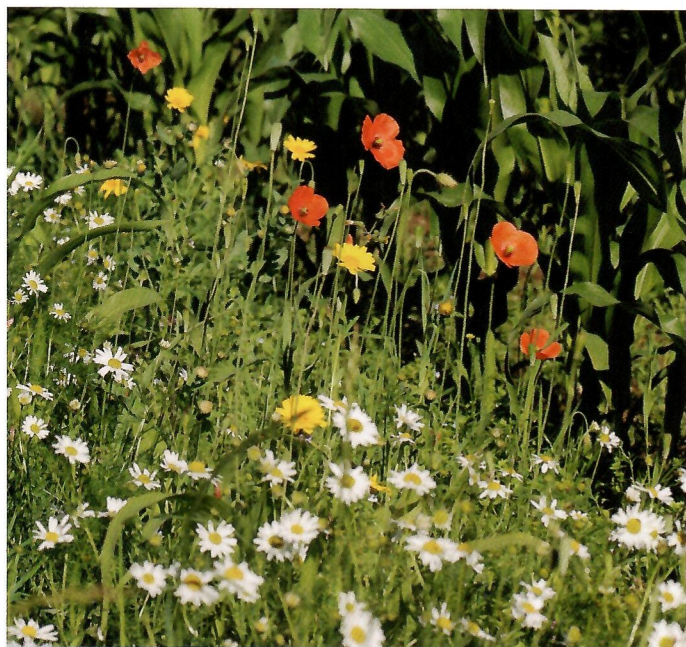

Puzzelen met GLB-2023

Tekst: Fred van den Tempel - Tempel-advies - Lunteren - www.tempeladvies.nl

Het Europese Gemeenschappelijk Landbouw Beleid is weer toe aan herziening. Een jaar later dan gepland, wat wordt toegeschreven aan de Corona-epidemie. Vanaf 2023 zal een nieuw subsidiestelsel ingaan. Voor melkveehouders is het van belang dat hun landbouwsubsidie wordt veiliggesteld, maar ook dat het niet te veel kost. Het wordt dus puzzelen met de keuzes die er komen.

Het nieuwe GLB-2023 betekent voor melkveehouders waarschijnlijk een grotere inspanning voor minder subsidie. De basisbetaling lijkt voor iedereen haalbaar. De ecoregeling is een stuk uitdagender.

In het huidige GLB moet een melkveehouder 'betalingsrechten' bezitten om hectaresubsidie te kunnen krijgen. De betalingsrechten zullen echter vanaf 2023 worden afgeschaft. Vanaf dan geldt dat over elke subsidiabele hectare grond subsidie kan worden aangevraagd. De Gecombineerde Opgave zal het meetpunt zijn. Het betekent ook het einde aan het verhandelen van betalingsrechten. In 2022 zullen betalings-kooprechten daarom ongeveer net zo duur zijn als -huurrechten.

Basisbetaling vanaf 2023

De hectaresubsidie kent vanaf 2023 een basisbetaling van tussen de 200 en 250 euro. Hiervoor moet aan een aantal basisvoorwaarden worden voldaan. Deze worden 'conditionaliteit' genoemd en bestaan uit beheerseisen (de huidige randvoorwaarden) en 'normen voor een goede landbouw- en milieucoditie van de grond (GLMC's)'. Dit laatste is te vergelijken met de huidige vergroeningseisen maar er komen nog wat extra eisen bovenop. Voor alleen de basisbetaling moet straks aan hogere eisen worden voldaan dan die nu gelden voor de basisbetaling plus vergroeningspremie samen. Ter vergelijking: op dit moment kan vrijwel iedere melkveehouder aan de vergroeningseisen voldoen en is de totale GLB-subsidie circa 370 euro per hectare.

GLMC's

Afhankelijk van de locatie van het bedrijf, het areaal en de grondsoort zullen verschillende GLMC-eisen worden gesteld. Ze zijn nog niet tot in detail uitgewerkt; onderdelen zijn al wel bekend gemaakt. Het doet veel stof opwaaien, vooral in de akkerbouw. Om het ingewikkeld te maken gelden vaak ook weer vrijstellingen. Het geheel wordt een verrijnd stelsel met hopelijk werkbare eisen.

Voorbeelden van GLMC's zijn: bescherming van veengronden en koolstofrijke bodems, verplichte bufferstroken langs sloten, grotere verplichting van vanggewassen in de winter, verplichte gewasrotatie bij akkerbouw met soms ook inzet van rustgewassen, verplicht niet-productief areaal zoals gras- en akkerranden, oeverranden, houtwallen, groene braak. Het is te verwachten dat de soep niet zo heet wordt gegeten als nu wordt opgediend. In de uitwerking van de GLMC's op bedrijfsniveau komen er waarschijnlijk genoeg keuzesituaties zodat er voor ieder wat wils ontstaat. Het wordt wel even puzzelen. En vrijwel zeker is dat om de basispremie te verkrijgen er meer inspanning moet worden geleverd dan nu het geval is. Het is een wankel evenwicht voor de overheid, want als de lat te hoog wordt gelegd haken agrariërs simpelweg af. Het kan niet zo zijn dat de eisen meer geld, energie en frustratie kosten dan er aan subsidie-opbrengsten tegenover staat.

Ecoregeling

Naast de basisregeling komt er een aanvullende vrijwillige 'ecoregeling'. Deze kent drie niveaus met verschillende vergoedingen. Klasse brons levert als indicatie 110 euro per hectare op, klasse zilver 120 euro en klasse goud 130 euro. Een biologisch bedrijf valt vreemd genoeg per definitie in klasse goud. De maatregelen die gaan gelden voor de verschillende niveaus worden momenteel uitgewerkt en moeten voor het einde van het jaar bekend zijn. Dan moet Nederland zijn Nationaal Strategisch Plan ter goedkeuring aanbieden aan Brussel.

Wie wil meedoen aan de ecoregeling moet maatregelen nemen met een extra gunstig effect op vijf thema's. Dit zijn klimaat, landschap, bodem, water en biodiversiteit. Op elk thema moet een aantal punten worden gescoord. Maar niet voor elk bedrijf geldt dezelfde puntenwaardering. Dit is mede afhankelijk van de grootte van het bedrijf en van de ligging. Een groot bedrijf moet per thema meer punten behalen. En het is logisch dat aan een bedrijf op veengrond andere eisen worden gesteld dan een bedrijf op klei. Afhankelijk van de puntenscore geldt de klasse goud, zilver of brons.

De maatregelen voor de Ecoregeling worden vastgesteld binnen het Nationaal Strategisch Plan. Ze zijn op dit moment nog niet definitief en sterk in discussie. Maar wel is duidelijk in welke richting gezocht wordt: inzet van rustgewassen, eiwitgewassen, groene braak, gras/klover, kruidenrijk grasland, akkerranden, ecologisch slootkantenbeheer, niet ploegen, niet scheuren, landschapselementen, maximale veebezetting. Ook hier zal een melkveehouder moeten puzzelen om de gewenste punten zo gemakkelijk mogelijk bij elkaar te krijgen.

Conclusie

Het nieuwe GLB-2023 betekent voor melkveehouders waarschijnlijk een grotere inspanning voor minder subsidie. De basisbetaling lijkt voor iedereen haalbaar. De ecoregeling is een stuk uitdagender. Het is raadzaam om tijd te nemen om de GLB voor uw bedrijf in elkaar te puzzelen. Want naast de financiële subsidie spelen ook zaken zoals bodemkwaliteit, maatschappelijk imago en het voorbereid zijn op toekomstige wetgeving in het kader van kringlooplandbouw een rol. Begin met puzzelen al vanaf volgend jaar, zodat u goed bent voorbereid op 2023. ←